

Pirkanmaan vesihuollon suurhankkeet ja lainsäädäntö

RIL: Vesi- ja ympäristöalan lainsäädännön ajankohtaiskatsaus
Kuparisali 22.5.2008

Reijo Kuivamäki
aluejohtaja
Pöyry Environment Oy

Tampereen seudun strategiset vesihuollon kehityshankkeet

- Tampereen ja Valkeakosken seudun tekopohjavesihanke
 - Tampereen ja Valkeakosken seudun kunnat ovat yhteistyössä toteuttamassa tekopohjavesihanketta Vehoniemen – Isokankaan harjualueella Kangasalan ja Pälkäneen kunnissa
 - Hanketta toteuttamaan kunnat ovat perustaneet Tavase Oy:n, jonka osakaskunnat ovat: Akaa, Kangasala, Kylmäkoski, Lempäälä, Tampere, Valkeakoski ja Vesilahti
- Pirkanmaan keskuspuhdistamohanke
 - Neljätoista Pirkanmaan kuntaa ja Pirkanmaan jätehuolto Oy on päättänyt teettää hankkeesta yleissuunnitelman ja YVA:n
 - Hankkeessa ovat mukana: Akaa, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Kangasala, Kuhmalampi, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Tampere, Valkeakoski, Vesilahti ja Ylöjärvi.
- Tässä esityksessä kuvataan mitä lainsäädännön mutkia on näissä hankkeissa tähän saakka kohdattu

Tekopohjavesihanke tähän saakka (1)

- Hanke sai alkunsa Tampereen ja Valkeakosken seudun vesihuollon yleissuunnitelmasta, jossa esitettiin siirtymistä talousveden tuotannossa pintavesistä pohja tai tekopohjavesiin
- Tarvittavien tutkimusten valmistuttua perustettiin Tavase Oy hanketta valmistelemaan
- Hankkeen YVA prosessi päättyi kesäkuussa 2003
- Hankkeen lupahakemus jätettiin Länsi-Suomen ympäristölupavirastoon syksyllä 2003
- Samaan aikaan pyrittiin saamaan lupa lisätutkimusten käynnistämiseen

Tekopohjavesihanke tähän saakka (2)

- Pälkäneellä maanomistajilta ei saatu tutkimuslupia
- Tutkimuslupaa haettiin Pälkäneen ympäristölautakunnalta
- Ympäristölautakunta myönsi luvat, mutta niistä valitettiin hallinto-oikeuteen
- Hallinto-oikeus antoi päätöksen jossa se katsoi että oikea lupaviranomainen olisi ollut Ympäristölupavirasto. Hallinto-oikeus katsoi että merkkiainekokeet voivat aiheuttaa pohjaveden saastumisen
- Tavase Oy valitti päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen
- Päätös pysyi muuttumattomana
- Tavase Oy haki tutkimuslupaa töidenaloittamisluvalla Länsi-Suomen ympäristölupavirastolta ja sai luvan 19.5.2006
- Päätöksestä on valitettiin hallinto-oikeuteen

Tekopohjavesihanke tähän saakka (3)

- Vaasan hallinto-oikeus päätöksellään 25.7.2006 kielsi tutkimusten täytäntöönpanon lukuun ottamatta (Keiniänrannan) kasvillisuusseuranta.
- Tavase Oy jätti 14.8.2006 uuden täytäntöönpanopyynnön Vaasan hallinto-oikeudelle. Tässä pyynnössä ei vaadittu imeytys- ja merkkiainekokeille täytäntöönpanolupaa.
- Vaasan hallinto-oikeus myönsi Tavase Oy:lle täytäntöönpanoluvan hakemuksen mukaisesti 13.9.2006.
- Vaasan hallinto-oikeus myönsi Tavase Oy:lle tutkimusluvat täydessä laajuudessaan täytäntöönpanoluvan kera päätöksellään 31.1.2007.
- Tutkimukset ovat käynnissä
- Päätöksestä on valitettu Korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Pirkanmaan keskuspuhdistamohanke tähän saakka

- Vuonna 1997 tehtiin alustava selvitys soveltuvista kalliopuhdistamopaikoista Tampereen seudulla
- Maakuntakaavaa laadittaessa v. 2003 tunnistettiin tarve määritellä paikka keskitetylle jätevedenpuhdistamolle
- Puhdistamon tarvetta arvioitiin Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa v. 2003-2005:
 - Suunnitelmassa päädyttiin esittämään jätevedenpuhdistuksen keskittämistä kallioon rakennettavaan jätevedenpuhdistamoon
 - Suunnitelmasta laadittiin lain mukainen SOVA
- Pirkanmaan kunnista 14 ja Pirkanmaan jätehuolto Oy päättivät jatkaa hanketta yleissuunnittelu ja YVA-vaiheella:
 - tavoitteena saada luvanhakuvalmius
 - määrä valmistua vuoden 2008 aikana
- Kunnat tekevät päätöksen hankkeen jatkosta vuoden 2009 puolivälissä
- Laitoksen on kaavailtu valmistuvan v. 2020

Kommentteja lainsäädännön toimivuudesta puhdistamohankkeessa

- Vesihuoltolaki:
 - Kuntien velvoite osallistua alueelliseen vesihuollon yleissuunnitteluun toimii hyvin. Alueellisella yleissuunnittelulla pystytään käynnistämään luontevasti kuntien yhteisiä vesihuoltohankkeita
- SOVA-laki
 - SOVA-laki oli suunnitelmaa laadittaessa tuore
 - SOVA-laki edellyttää tiettyä vuorovaikutusta kansalaisten kanssa hankkeen kuluessa
 - Hankkeen toteuttajat pelkäsivät SOVA-prosessin nielaisevan resurssit yleissuunnittelulta
- YVA-laki
 - YVA-laki on varsin hyvin hakenut muotonsa
 - Ympäristökeskusten ristiriitainen rooli toisaalta vesihuollon edistäjänä ja toisaalta yhteysviranomaisena
 - Yhtäaikainen yleissuunnittelu ja YVA aiheuttavat haasteita, koska vastaukset kysymyksiin tulevat aidosti suunnittelun ja YVA:n edetessä. Toisaalta yhtäaikainen eteneminen on YVA-lain hengen mukaista ja edesauttaa suunnitteluprosessia
 - YVA-prosessin rakenne on looginen mutta ei ole kansalaisille motivoiva
- Maankäyttö- ja rakennuslaki
 - Jatkossa kaavoitusprosessin eteneminen tulee olemaan merkittävä aikataulutekijä
- Lainsäädännön kehittyminen
 - Pitkäaikaisessa hankkeessa on hyvin vaikea ennakoida lainsäädännön ja lupavaatimusten kehitystä